

TACİKİSTAN

ÜLKE PROFİLİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İçindekiler

1. GENEL BİLGİLER	3
2. GENEL EKONOMİK DURUM.....	5
3. DIŞ TİCARET.....	7
4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR.....	10
5. TÜRKİYE ile TİCARET	11
EKLER:	13

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Tacikistan Cumhuriyeti
Yönetim Şekli	Cumhuriyet
Nüfus	10 milyon
Dil	Tacikçe (Resmi Dil), Rusça, Özbekçe
Din	İslam
Başkent	Duşanbe
Yüzölçümü	143 100 km ²
Başlıca şehirleri	Duşanbe, Khujand, Kulob
Devlet Başkanı	İmamali Rahman
Para Birimi	Somoni

Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar

Birleşmiş Milletler, İslam İşbirliği Teşkilatı, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı, Bağımsız Devletler Topluluğu, Ortak Güvenlik Antlaşması Örgütü, Şanhay İşbirliği Örgütü, Uluslararası Para Fonu, Dünya Bankası, Avrasya Ekonomik Topluluğu, Dünya Ticaret Örgütü

Coğrafi Konum

Orta Asya ülkesi olan Tacikistan'ın kara komşuları kuzeyde Kırgızistan, doğusunda Çin, güneyinde Afganistan ve batısında Özbekistan'dır. Tacikistan toprakları Asya'nın dağlık iç kesimlerinde yer alır ve sahip olduğu toprağın %93'ü dağdır. Orta Asya bölgesinin en küçük ülkesidir. Denize çıkışı bulunmamaktadır.

Siyasi ve İdari Yapı

Tacikistan, iki meclisli Başkanlık sistemi ile yönetilmektedir. Cumhurbaşkanı doğrudan halkoyu ile 7 yıl için seçilmektedir. Tacikistan Anayasası 6 Kasım 1994'te yürürlüğe girmiştir. Mevcut Anayasa 1994'ten itibaren yürürlüktedir. 1999 ve 2003 yılında değişiklikler yapılmıştır. Anayasada Tacikistan Cumhuriyeti demokratik, laik bir hukuk devleti olarak tanımlanmıştır.

Halkoyu ile seçilen Cumhurbaşkanı Yürütme erkinin başıdır. Görev süresi 7 yıldır. Ülke içinde ve dışında Tacikistan'ı temsil etme; Meclis-i Ali'nin onayı ile Bakanlık kurma ve lağvetme, Bakanlar Kurulunu atama veya görevden alma gibi yetkilere sahiptir. İkinci kez seçilmesi mümkündür.

Tacikistan Parlamentosu iki kanatlı (Temsilciler Meclisi ve Milli Meclis) bir yapıya sahiptir. Görev süreleri 5 yıldır. Alt kanat olan Temsilciler Meclisi 63, üst kanat Milli Meclis (Meclis-i Milli) ise 33 üyeden oluşmaktadır. Yasama yetkisi iki Meclisin birlikte toplanması ile oluşan Meclis-i Ali'ye aittir. Meclis-i Ali'de kanunlar oy çokluğu ile kabul edilmektedir.

En üst yargı organı Yüce Divan'dır. Diğer önemli yargı organları, Anayasa Mahkemesi ve İktisadi Yüce Divan'dır. Cumhurbaşkanı her üç mahkemenin üyelerini Parlamento'nun onayına sunarak 10 yıllık süreyle atamaktadır.

Tacikistan idari açıdan, biri otonom olmak üzere üç bölgeye ayrılmıştır. Başkent Duşanbe'den yönetilen ve 2001 yılında Khatlon (idare merkezi Kurgantepe) bölgesinin de dahil edildiği Merkez bölgesi, kuzeyde Sughd (idare merkezi Hocent, 13 şehir) bölgesi ve Dağlık-Badahşan Özerk Bölgesi (idare merkezi Horog, 7 şehir).

Nüfus ve İstihdam

2024 yılında 10 milyon kişi ile dünyada 89. sırada yer alan Tacikistan nüfusunun 2029 yılında 11 milyon kişi olacağı tahmin edilmektedir. Genç nüfusa sahiptir. Nüfusun %60'ı 15-64 yaş grubundadır. Kentleşme oranı düşük olup, %27'dir. En kalabalık şehri başkent Duşanbe'nin nüfusu 893.826'dır.

Aktif işgücü sayısı yaklaşık 2,5 milyon olup, bu kapsamdaki işsizlik oranı %11'dir.

Tacikler ülkedeki en kalabalık gruptur. Ayrıca, Özbekler ve Kırgızlar ile Rus kökenliler de nüfusun bir parçasıdır.

Doğal Kaynaklar ve Çevre

Tacikistan doğuda Çin, güneyde Afganistan, batı ve kuzeyde Özbekistan ve Kırgızistan'la çevrilidir. Tacikistan toprakları Asya'nın dağlık iç kesimlerinde yer alır ve sahip olduğu toprağın %93'ü dağdır. Toprakların yarısından fazlasının yüksekliği 3 000 metreden fazladır. Kuzeyde Tanrı Dağlarının batı uzantıları, orta kesimde aynı dağların güney uzantıları, güneydoğuda ise Pamir-Alay dağ silsilesinin buzullarla kaplı dorukları yer alır. Güneydeki dağlar arasında geniş vadiler bulunur.

Ülkedeki göller Pamir bölgesinde toplanmış olup sayıları çok azdır. Göllerin en büyüğü denizden 3 960 m yükseklikte yer alan Karakul Gölüdür. Dağlardan kaynak alan sular Sır Derya ve Amu Derya nehirlerinin kollarını meydana getirir. Amu Derya (Ceyhun), ülkenin güney sınırının büyük bölümünü çizmektedir. Diğer önemli akarsu, ülkenin orta kesiminden geçen Zereşan Irmağıdır.

Tacikistan'da sert karasal iklim hüküm sürer. Vâdilerde Astropik bir iklim görülür. Yazlar çok sıcak ve kurak geçer. Yağış miktarı genelde düşüktür. Dağlık bölgelerde kışlar çok soğuk olup, sıcaklığın zaman zaman -46°C'ye düştüğü görülür. Dağlık bölgeler vâdilere nazaran daha az yağış alır.

Tacikistan'da alüminyum, altın, çinko, kurşun ve bakır rezervleri mevcuttur. Ülkede yıllık 1 milyar feet³'lük doğalgaz üretimi bulunmaktadır.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2022	2023	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*
GSYİH (Cari Fiyatlar milyar \$)	10,49	11,86	13	14,16	15,45	16,83	18,26	19,81
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar-%)	8	8,3	6,8	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar- \$)	1 067	1 184	1 276	1 367	1 467	1 573	1 681	1 796
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	6,6	3,7	4,5	5,9	6,5	6,5	6,5	6,5
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	15,6	4,9	0,3	-1,7	-1,8	-2,3	-2,7	-2,8
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	32,5	30,9	30,7	30,1	29,3	28,8	29,1	29,5

Kaynak: IMF

*: Tahmin

Dünya Bankasının düşük gelirli ülke grubu kapsamında yer alan Tacikistan, makroekonomik istikrarı sağlamak ve özel sektörün geliştirilmesi için gerekli altyapıyı oluşturmak için çalışmaktadır. Yoksulluğun azaltılması ve istihdamın geliştirilmesi Hükümetin başlıca hedefidir. Pazar ekonomisine geçiş, özelleştirme, anayasal reformlar gibi konularda gelişmeler sağlanmakta ve yatırım ortamı iyileştirilmektedir. Kalkınma stratejisi kapsamında diğer sektörler yanında altyapı ve enerji sektörünün de geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Altyapı yatırımları için uluslararası yardıma ihtiyaç duymaktadır.

Son on yılda, Tacikistan yoksulluğu azaltma ve ekonomisini büyütme konusunda istikrarlı bir ilerleme kaydetmiştir. 2000-2019 yılları arasında yoksulluk oranı nüfusun %83'ünden %27,4'e düşerken, ekonomi yılda ortalama %7 oranında büyümüştür. Ancak, dışsal şoklara karşı savunmasız ekonomi, istihdam yaratma konusunda büyüyen nüfusa ayak uyduramamıştır. Özel sektörün ekonomideki rolü sınırlı kalmıştır, toplam yatırımlara katkısı %15 olmuştur. Kırsal alanlarda yoksulluk yüksektir. Kırsal bölgelerdeki nüfusun sadece %36'sı güvenli içme suyuna erişebilmektedir. Ulusal Kalkınma Stratejisi (NDS), 2030 yılına kadar yurtiçi gelirleri 3,5 katına çıkarmayı ve yoksulluğu %50 azaltmayı hedeflemektedir. (<https://www.medt.tj/en/strategy-and-programes/nds2030>) Bu hedefin, Tacikistan'ın mevcut büyüme modelini dönüştürmesi ve özel sektöre yatırım yapma, istihdam yaratma ve ekonomiye katkıda bulunma konusunda daha fazla fırsat verilmesi durumunda ulaşılabileceği öngörülmektedir.

Ayrıca, Tarım reformu ve sektörün finansmanı, bankacılık sektörünün güçlendirilmesine yönelik reformlar yapılması, ekonomide şeffaflık, özelleştirme ile çalışma/iş ortamının iyileştirilmesi IMF programlarında gündeme getirilen tavsiyeler olmuştur.

Tacikistan, dış kaynak kapsamında IMF'nin yanısıra, Dünya Bankasının (IBRD, IDA) ve İslam Kalkınma Bankasının proje bazlı kredi/hibe fonlarından da yararlanmaktadır.

Tacikistan, düşük orta gelirli ve emtia temelli bir ekonomidir. Büyüme, altın, alüminyum ve çinko ihracatının yanı sıra, ülkenin GSYİH'sinin yaklaşık üçte birini oluşturan Rusya'daki göçmen göçmenlerden gelen güçlü havale girişleriyle desteklenmektedir. Ağırlıklı Rusya olmak üzere yurtdışında çalışan yaklaşık 1,5 milyon Tacik'in ülkelerine gönderdikleri havale (remittances) tutarı milli gelirin yaklaşık %29'unu teşkil etmektedir.

Tacikistan, 2023'de 1184 ABD Doları olan kişi başına GSYİH ile Orta Asya'nın en fakir ülkesidir. Milli gelir (GSYİH) içinde tarım sektörünün payı %19, sanayinin %27'dir. İmalatın payı %11'dir.

Tacikistan 2023 yılında bölgesel istikrarsızlık ve küresel enflasyona rağmen büyümesini devam ettirmiş ve sıkı para politikası sayesinde enflasyon oranında ciddi bir düşüş başarısı yakalamıştır. Ekonomik büyümenin 2024-29'da yılları arasında %4'ün üzerinde kalması ve uzun vadeli potansiyelini devam ettirmesi beklenmektedir.

Ülke ekonomisi işçi dövizleri ile hizmet ve sanayi sektörlerinin genişlemesi sayesinde büyümeye devam etmiştir.

3. DIŞ TİCARET

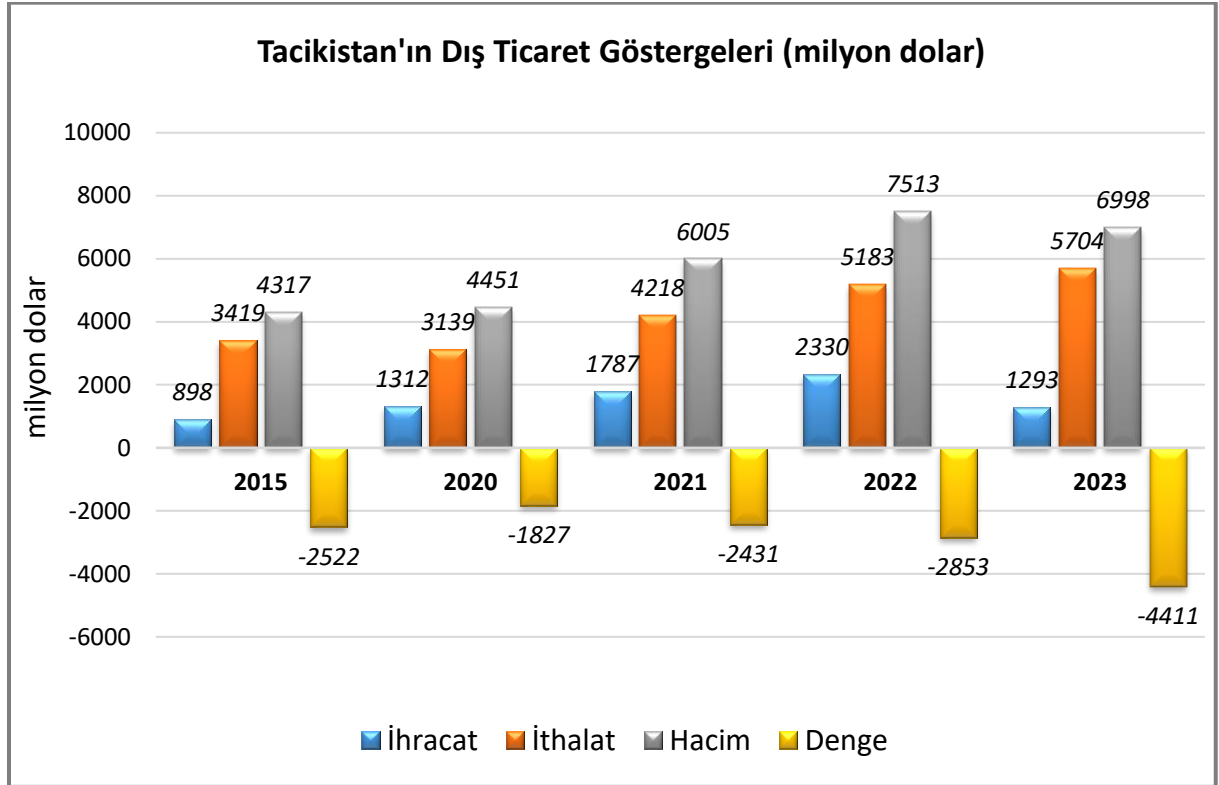
Genel Durum

Tacikistan'ın dış ticaret mevzuatı liberal bir görünüm sergilemektedir. 2013 yılında Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) üyesi olmuş ve gümrük mevzuatı ile kodlama sistemini DTÖ ile uyumlu hale getirmiŐtir.

Ülkede uygulanan gümrük vergileri %0 ila %30 arasında deęiŐmektedir.

Tacikistan'ın Bağımsız Devletler Topluluğu (Rusya, Özbekistan, Kazakistan, Kırgızistan, Beyaz Rusya ve Ermenistan) ile serbest ticaret anlaşması bulunmaktadır.

Ülkenin Dış Ticareti

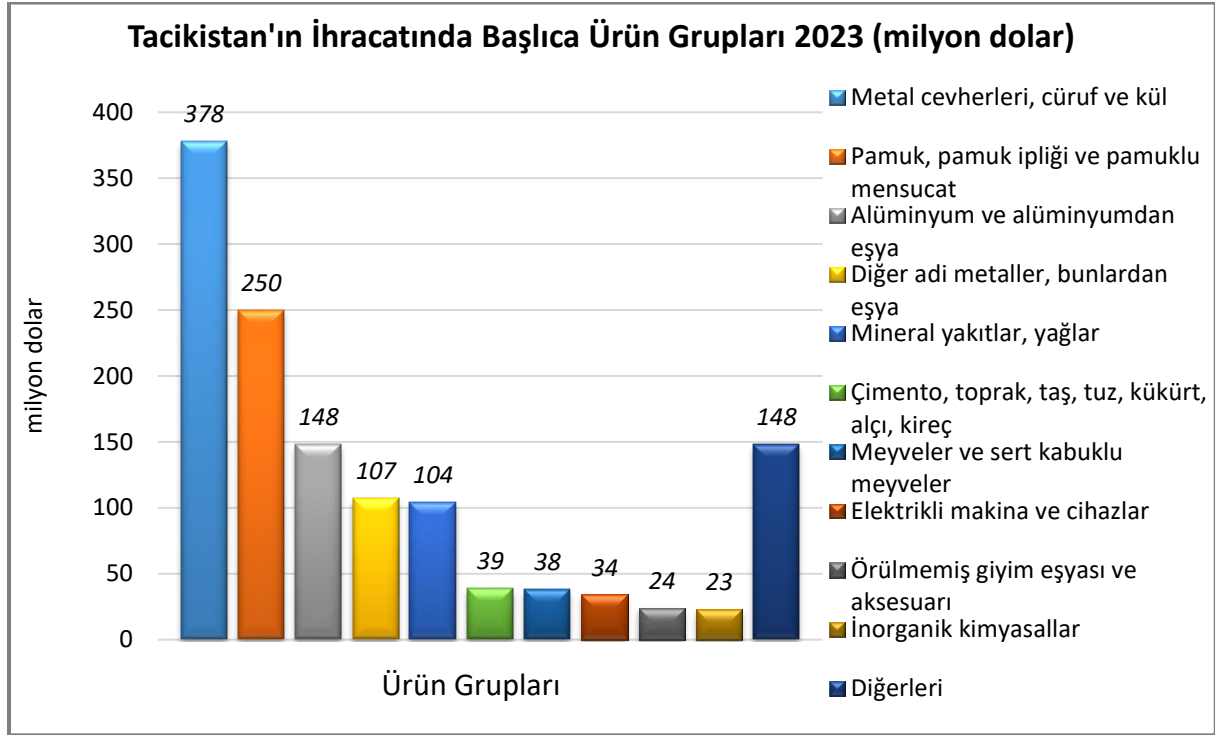
Kaynak: Trademap, Tacikistan Verileri

2023 yılında Tacikistan'ın ihracatı 1,3 milyar dolar olmuştur. İhracat yaptığı başlıca ölkeler Çin, Kazakistan, Türkiye, Özbekistan, Rusya ve İsviçre'dir. Ülkenin ihracatında Türkiye %13 pay ile 3. sıradadır.

2023 yılında ülkenin ithalatı ise yaklaşık 6 milyar dolar olmuştur. İthalat yaptığı başlıca ölkeler Rusya, Çin, Kazakistan, Özbekistan ve ABD'dir. Ülkenin ithalatında Türkiye %3,5 pay ile 6. sıradadır.

Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret

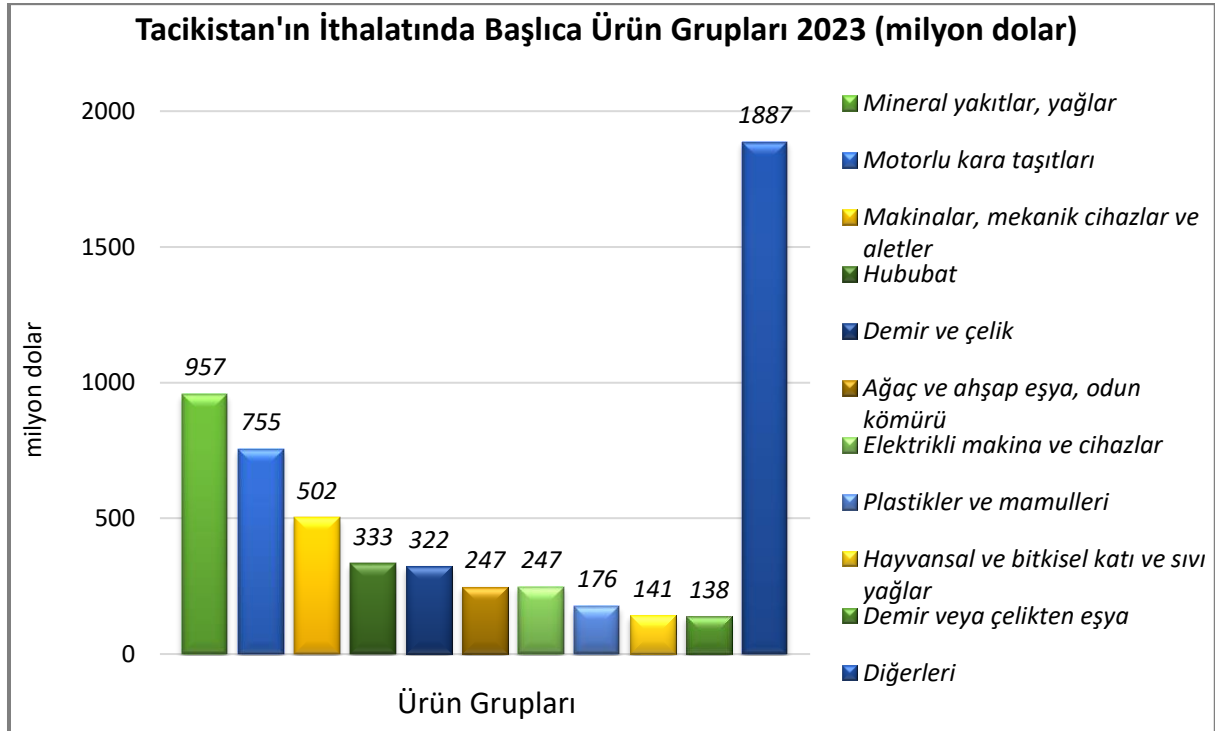
İhracat

Kaynak: Trademap, Tacikistan Verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

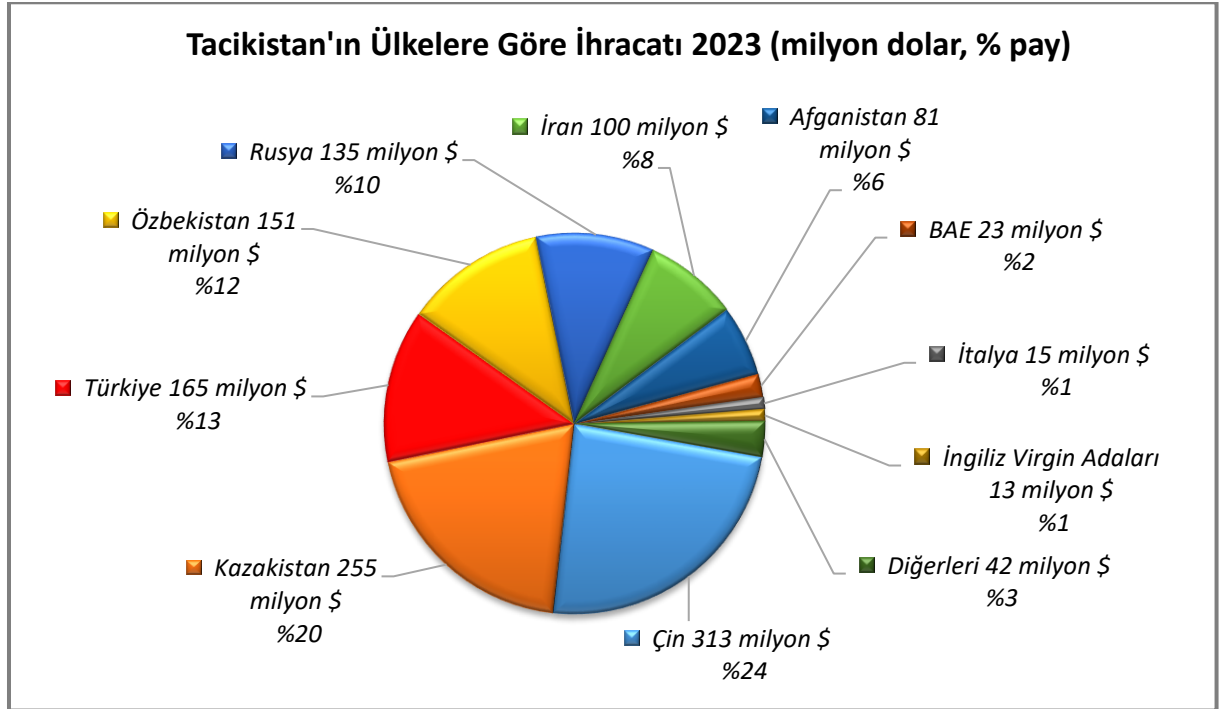

Kaynak: Trademap, Tacikistan Verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

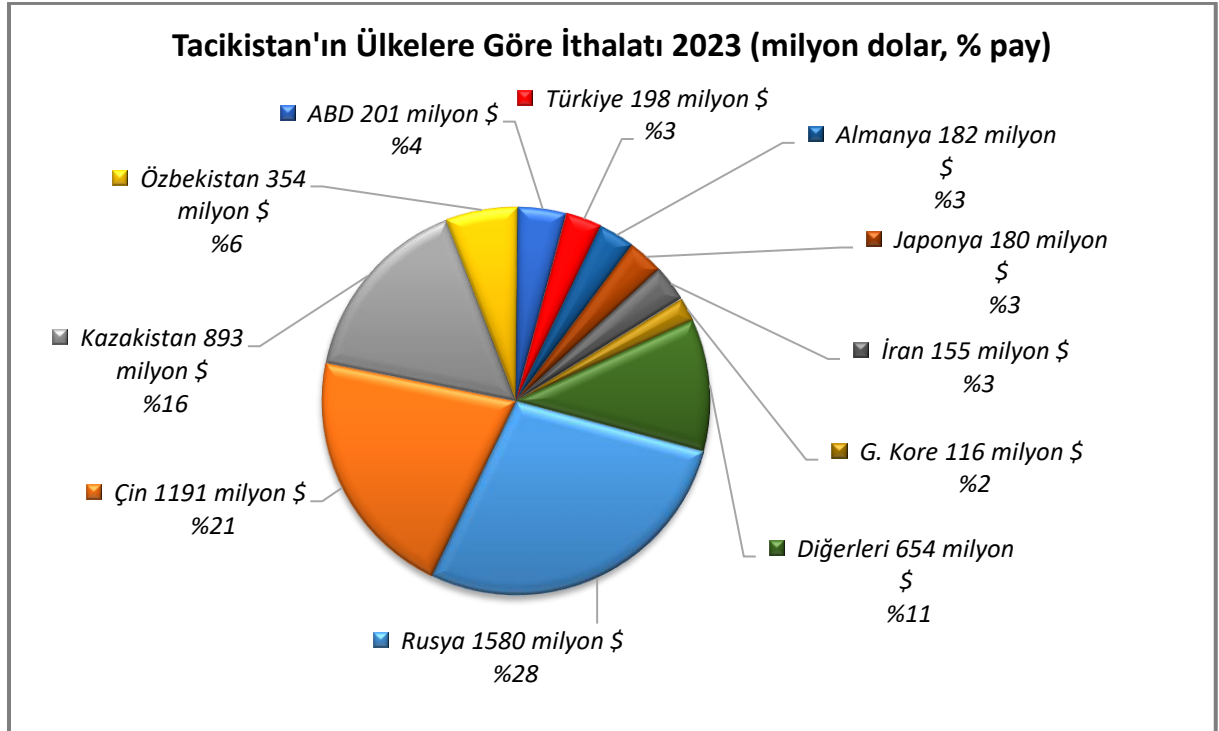
İhracat

Kaynak: Trademap, Tacikistan Verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

Kaynak: Trademap, Tacikistan Verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Mevcut Durum

Tacikistan kalkınma ve ekonomik büyüme için yabancı yatırıma ihtiyaç duyan bir ülkedir. Bu çerçevede 2007 yılında Yatırım Kanununu kabul etmiştir. Yetkili kurum Devlet Yatırımlar Komitesidir.

Tacikistan Cumhuriyeti, girişimciliğin, yerli ve yabancı yatırımcıların gelişimi için çeşitli fırsatlar sunmaktadır. Yatırım çekmek için serbest ekonomik bölgeler kurulmuştur. Halihazırda, Khatlon (2), Sughd (1) ve GBAO özerk bölgesinde (1)'da olmak üzere, ülkede 4 serbest bölge bulunmaktadır.

Yatırım için öncelikli sektörler; tarım (pamuk, besicilik), sanayi (gıda işleme, tekstil), madencilik (alüminyum, altın, kömür) ve turizmdir.

Tacikistan, 2024 yılında tahmini 223 milyon dolar doğrudan yabancı yatırım çekmiştir. Ülkenin toplam yabancı sermaye stoğu 3 milyar dolara ulaşmıştır.

Doğrudan Yabancı Yatırım İstatistikleri

	2023	2024*	2025*	2026*
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım (milyon \$)	140,60	223,00	230,00	240,00
Ülke dışından gelen doğrudan yatırımın GSYİH ya oranı (%)	1,17	1,60	1,60	1,60
Ülke dışına giden doğrudan yatırım (milyon \$)	-40,00	-12,00	-24,00	-24,00

Kaynak: EIU

*: Tahmin

5. TÜRKİYE ile TİCARET

Genel Durum

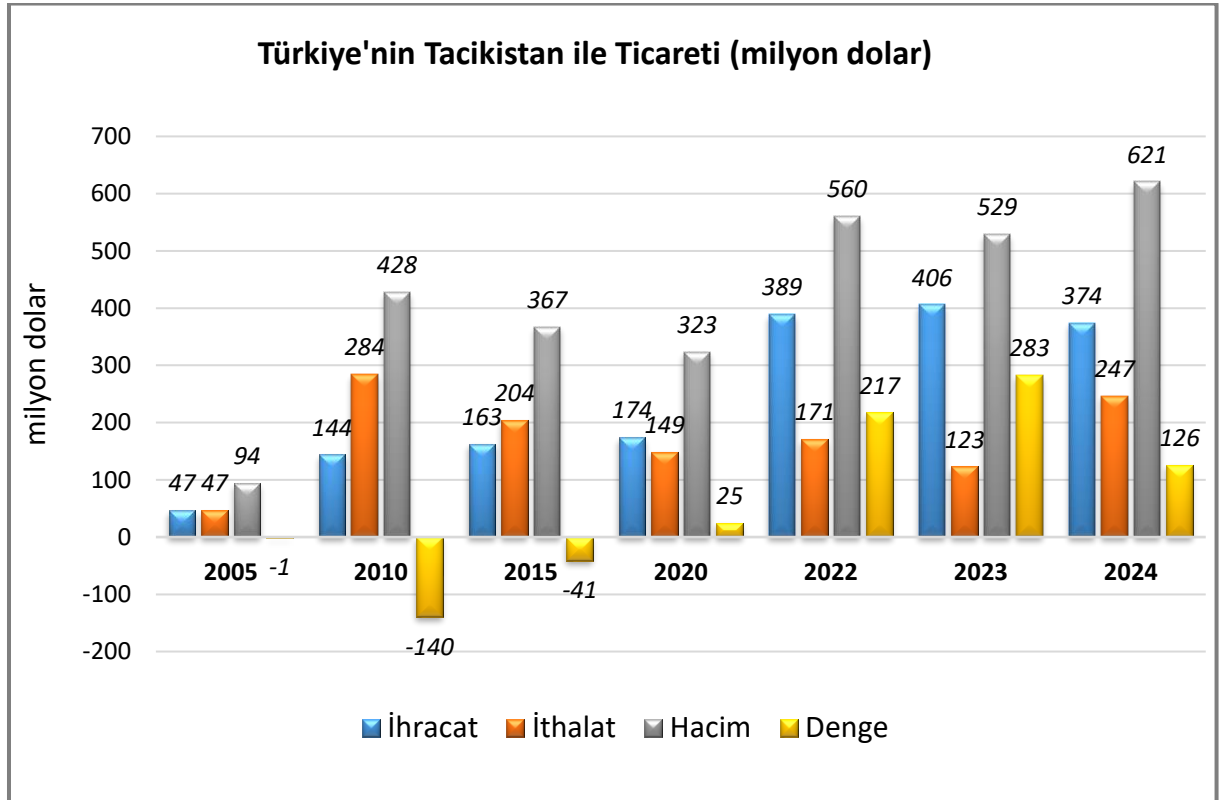
Türkiye ile Tacikistan arasında imzalanan başlıca anlaşmalar; Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması (1993), Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması (1996), Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasıdır (1996).

2024 yılında Tacikistan ile ticarete Türkiye'nin 126 milyon dolar dış ticaret fazlası vermiştir.

2024 yılında ülkeye ihracatımız 374 milyon dolar olmuştur. Ülkeye ihraç ettiğimiz başlıca ürünler: mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallere veya kıymetli metallerle kaplama metallere); hijyenik havlular ve tamponlar, bebek bezleri ve benzeri hijyenik eşya; elektrikli su ısıtıcıları, elektrotermik cihazlar, ortam ısıtıcıları, saç ve el kurutucuları, ütüler, rezistanlar; sentetik filament iplikleri (dikiş ipliği hariç) (perakende olarak satılacak hale getirilmemiş); kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme kıyafetleri hariç) ürünlerdir.

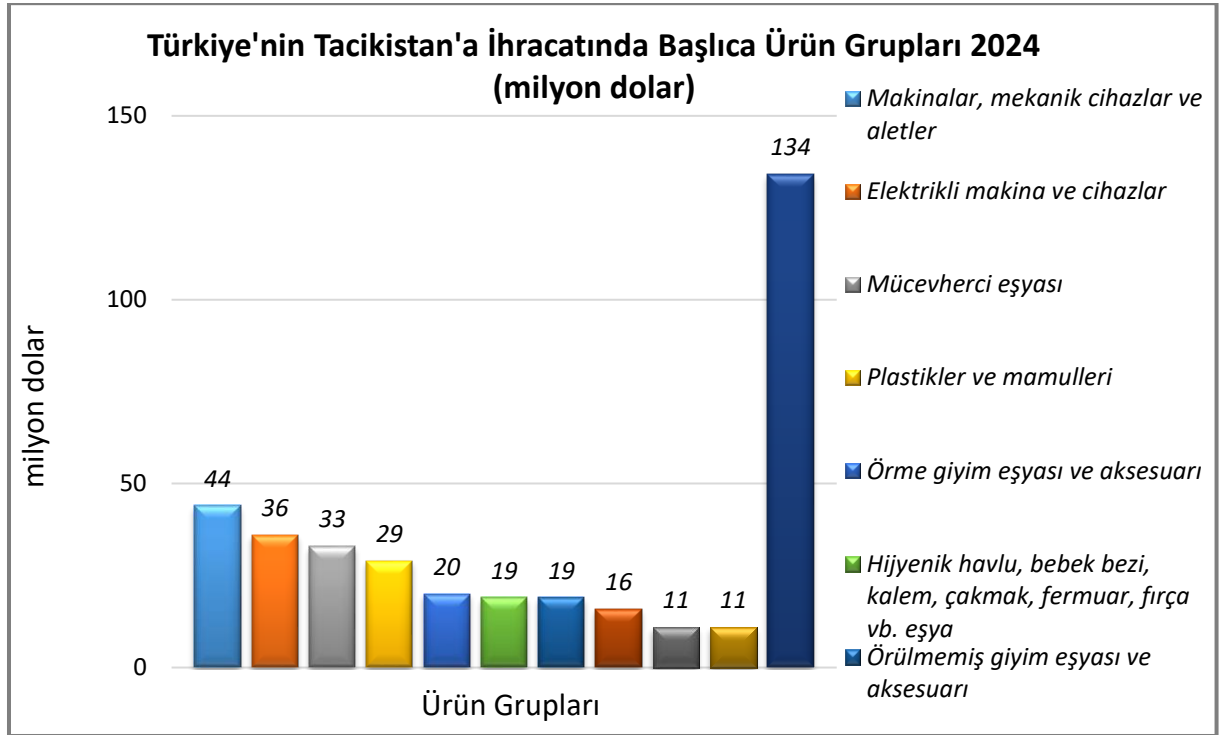
Ülkeden ithalatımız ise 2024 yılında 247 milyon dolardır. İthal ettiğimiz başlıca ürünler ise işlenmemiş alüminyum; antimon ve antimonun eşyası (döküntü ve hurdalar dahil); pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş); bakır döküntü ve hurdaları; taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. katı yakıtlardır.

Türkiye-Tacikistan Dış Ticareti

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

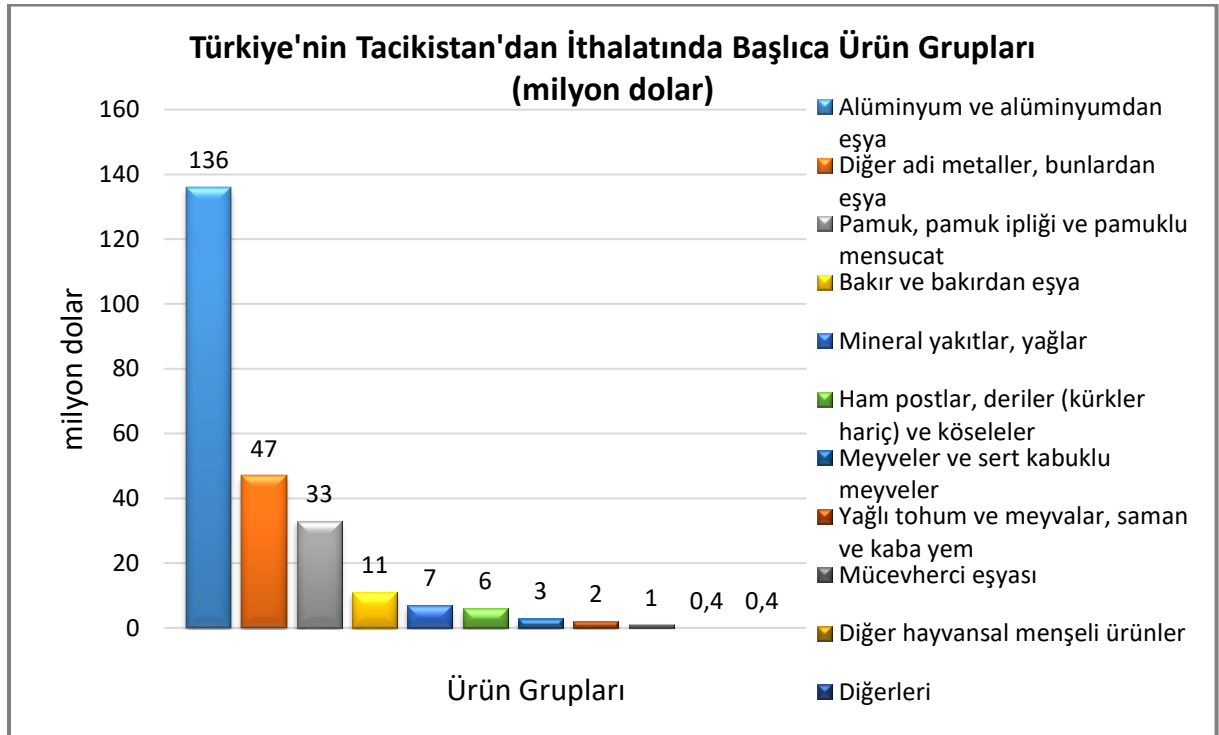
Türkiye'nin Tacikistan'a İhracatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Türkiye'nin Tacikistan'dan İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

EKLER:***EK-1: Tacikistan'ın İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)***

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2021	2022	2023	Pay (%, 2023)	Değişim (%, 2022- 2023)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			1 786 916	2 330 041	1 293 140	100	-44,5
1.	5201	Pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş)	202 572	194 661	198 567	15,4	2
2.	2616	Kıymetli metal cevherleri ve konsantreleri	3 129	245 568	147 840	11,4	-39,8
3.	7601	İşlenmemiş alüminyum	135 195	152 922	132 334	10,2	-13,5
4.	8110	Antimon ve antimondan eşya (döküntü ve hurdalar dahil)	88 778	102 353	106 964	8,3	4,5
5.	2716	Elektrik enerjisi	95 133	106 792	96 364	7,5	-9,8
6.	2607	Kurşun cevherleri ve konsantreleri	136 362	117 443	92 438	7,1	-21,3
7.	2608	Çinko cevherleri ve konsantreleri	140 822	143 420	72 078	5,6	-49,7
8.	2603	Bakır cevherleri ve konsantreleri	50 653	203 031	48 850	3,8	-75,9
9.	5205	Pamuk ipliği (dikiş ipliği hariç) (ağırlık itibariyle pamuk oranı >=%85 ve perakende olarak satılacak hale getirilmemiş)	51 874	48 494	38 856	3	-19,9
10.	2523	Çimento	46 126	45 116	34 792	2,7	-22,9
11.	8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	258	1 128	30 378	2,3	2593,1
12.	813	Meyve (kurutulmuş) (0801, 0806'de kiler hariç)08. fasıldaki sert ve kabukluların karışımları	15 548	25 181	28 957	2,2	15
13.	2805	Alkali metaller veya toprak alkali metaller, nadir toprak metaller, skandiyum, itriyum, cıva	8 550	8 978	22 705	1,8	152,9
14.	2617	Diğer metal cevherler ve konsantreleri	13 125	21 318	16 945	1,3	-20,5
15.	6203	Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafeti hariç)	11 019	15 193	16 086	1,2	5,9

Kaynak: Trademap, Tacikistan Verileri

EK-2: Tacikistan'ın İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2021	2022	2023	Pay (%, 2023)	Değişim (%, 2022- 2023)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			4 217 793	5 182 866	5 704 363	100	10,1
1.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	418 213	685 894	671 982	11,8	-2
2.	8703	Otomobiller	147 276	234 306	500 205	8,8	113,5
3.	1001	Buğday ve mahlut	265 939	329 102	288 755	5,1	-12,3
4.	2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	249 820	237 331	219 286	3,8	-7,6
5.	4407	Uzunlamasına kesilmiş, biçilmiş ağaç; kalınlık> 6 mm	75 044	114 698	151 657	2,7	32,2
6.	8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	56 324	74 363	140 309	2,5	88,7
7.	7214	İnşaat demiri	129 087	151 868	137 751	2,4	-9,3
8.	8802	Helikopterler, uçaklar vb.; uzay araçları (uydular dahil), uzay araçlarını fırlatıcı araçlar ve yörünge-altı araçları	15 664	82 425	95 784	1,7	16,2
9.	1701	Kamış/pancar şekeri ve kimyaca saf sakkaroz (katı halde)	86 229	94 279	94 753	1,7	0,5
10.	1512	Ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu yağları ve bunların fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	82 260	72 459	84 220	1,5	16,2
11.	2818	Suni korundum, alüminyum oksit ve alüminyum hidroksit	54 514	70 288	76 915	1,3	9,4
12.	8429	Buldozerler, greyderler, toprak tesviye makineleri, skreyperler, mekanik küreyiciler, ekskavatörler, yol silindirleri vb.	46 417	48 239	72 462	1,3	50,2
13.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	49 871	53 324	67 610	1,2	26,8
14.	7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik>= 600 mm)	32 891	61 193	58 025	1	-5,2
15.	8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	28 212	36 194	53 746	0,9	48,5

Kaynak: Trademap, Tacikistan Verileri

EK-3: Tacikistan'ın Ükelere Göre İhracatı (bin dolar)

Sıra	Ülke (İlk 15)	2021	2022	2023	Pay (% 2023)	Değişim (% 2022-2023)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		1 786 916	2 330 041	1 293 140	100	-44,5
1.	Çin	159 619	368 335	312 796	24,2	-15,1
2.	Kazakistan	360 311	483 915	254 525	19,7	-47,4
3.	Türkiye	232 168	179 554	165 342	12,8	-7,9
4.	Özbekistan	126 670	179 549	150 925	11,7	-15,9
5.	Rusya	72 467	88 221	134 719	10,4	52,7
6.	İran	38 929	114 397	99 735	7,7	-12,8
7.	Afganistan	82 584	104 999	80 669	6,2	-23,2
8.	BAE	10 629	10 168	23 447	1,8	130,6
9.	İtalya	10 554	15 034	15 070	1,2	0,2
10.	İngiliz Virgin Adaları	12 969	16 204	13 425	1	-17,2
11.	Singapur	0	42 197	10 273	0,8	-75,7
12.	Beyaz Rusya	3 483	7 168	5 929	0,5	-17,3
13.	Hırvatistan	5 353	3 568	4 794	0,4	34,4
14.	Pakistan	15 201	13 080	3 796	0,3	- 71
15.	Belçika	88 773	102 669	2 442	0,2	-97,6

Kaynak: Trademap, Tacikistan Verileri

EK-4: Tacikistan'ın Ükelere Göre İthalatı (bin dolar)

Sıra	Ülke (İlk 15)	2021	2022	2023	Pay (% 2023)	Değişim (% 2022-2023)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		4 217 793	5 182 866	5 704 363	100	10,1
1.	Rusya	1 280 469	1 585 687	1 580 252	27,7	-0,3
2.	Çin	679 797	841 707	1 190 842	20,9	41,5
3.	Kazakistan	818 533	957 266	892 935	15,7	-6,7
4.	Özbekistan	326 076	392 460	353 643	6,2	-9,9
5.	ABD	44 935	151 698	201 006	3,5	32,5
6.	Türkiye	158 275	171 644	197 557	3,5	15,1
7.	Almanya	107 036	113 170	182 290	3,2	61,1
8.	Japonya	86 758	106 943	180 016	3,2	68,3
9.	İran	82 050	123 822	154 825	2,7	25
10.	G. Kore	40 933	49 621	116 119	2	134
11.	Beyaz Rusya	38 100	82 237	87 939	1,5	6,9
12.	Hindistan	122 414	125 419	75 918	1,3	-39,5
13.	Pakistan	17 088	19 397	48 932	0,9	152,3
14.	Türkmenistan	22 197	52 126	40 987	0,7	-21,4
15.	İtalya	22 392	27 921	33 265	0,6	19,1

Kaynak: Trademap, Tacikistan Verileri

Ek-5: Türkiye'nin Tacikistan'a İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2022	2023	2024	Pay (% 2024)	Değişim (% 2023-2024)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			388 736	406 050	373 532	100	-8
1.	7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallere veya kıymetli metallerle kaplama metallere)	17 943	19 561	33 008	8,8	68,7
2.	9619	Hijyenik havlular ve tamponlar, bebek bezleri ve benzeri hijyenik eşya	16 778	18 108	18 315	4,9	1,1
3.	8516	Elektrikli su ısıtıcıları, elektrotermik cihazlar, ortam ısıtıcıları, saç ve el kurutucuları, ütüler, rezistanlar	5 031	4 651	10 708	2,9	130,2
4.	5402	Sentetik filament iplikleri (dikiş ipliği hariç) (perakende olarak satılacak hale getirilmemiş)	7 673	10 008	9 130	2,4	-8,8
5.	6204	Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb. (yüzme kıyafetleri hariç)	3 761	6 325	8 738	2,3	38,2
6.	8703	Otomobiller	1 124	656	8 227	2,2	1154,1
7.	8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	13 149	11 797	7 406	2	-37,2
8.	8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	5 153	7 408	6 773	1,8	-8,6
9.	6104	Kadın ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, etek, pantolon, tulum ve şort (örme) (yüzme kıyafeti hariç)	2 111	2 654	6 328	1,7	138,4
10.	3917	Plastikten hortumlar, borular ve bağlantı elemanları (manşon, nipel, dirsek, flanşlar, vb.)	6 123	6 632	6 237	1,7	-6
11.	6302	Yatak çarşafı, masa örtüleri, tuvalet ve mutfak bezleri	2 291	3 321	6 190	1,7	86,4
12.	8302	Adi metallere donanım, tertibat vb. eşya (mobilya, kapı, pencere, bavul, askılık vb. için)	4 792	6 034	6 167	1,7	2,2
13.	8502	Jeneratörler	2 281	4 342	5 542	1,5	27,6
14.	2008	Yer fıstığı ve diğer kabuklu yemiş ve meyve konserveleri	3 863	3 251	5 232	1,4	60,9
15.	6006	Diğer örme mensucat	6 557	5 675	4 919	1,3	-13,3

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

Ek-6: Türkiye'nin Tacikistan'dan İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2022	2023	2024	Pay (% 2024)	Değişim (% 2023-2024)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			171 325	122 880	247 276	100	101,2
1.	7601	İşlenmemiş alüminyum	95 574	53 856	133 918	54,2	148,7
2.	8110	Antimon ve antimondan eşya (döküntü ve hurdalar dahil)	0	0	47 081	19	0
3.	5201	Pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş)	47 987	44 816	31 147	12,6	-30,5
4.	7404	Bakır döküntü ve hurdaları	0	813	10 853	4,4	1234,9
5.	2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. katı yakıtlar	16	1 457	7 421	3	409,3
6.	4104	Sığır (buffalo dahil) ve at cinsi hayvanların dabalı ve crust (arakurutmalı) post ve derileri	7 116	5 645	6 273	2,5	11,1
7.	0813	Meyve (kurutulmuş) (0801, 0806'de kiler hariç)08. fasıldaki sert ve kabukluların karışımları	34	3 438	2 385	1	-30,6
8.	1212	Keçiboynuzu, deniz otları ve diğer algler, şeker pancarı, şeker kamışı vs.	553	1 976	2 206	0,9	11,6
9.	5205	Pamuk ipliği (dikiş ipliği hariç) (ağırlık itibarıyla pamuk oranı >=%85 ve perakende olarak satılacak hale getirilmemiş)	15 930	7 502	2 073	0,8	-72,4
10.	7602	Alüminyum döküntü ve hurdaları	68	479	1 863	0,8	288,9
11.	7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	214	593	586	0,2	-1,2
12.	0511	Başka yerde belirtilmeyen hayvansal ürün ve (yenmeyen) cansız hayvan	1 059	289	404	0,2	39,8
13.	0802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	1 625	1 079	384	0,2	-64,4
14.	5202	Pamuk döküntüleri	207	160	273	0,1	70,6
15.	7801	İşlenmemiş kurşun	0	0	110	0	0

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri